O‘ZBEKONA

XORIJLIKLAR UCHUN O‘ZBEK TILI DARSLIGI

BOSHLANG‘ICH DARAJA

Toshkent – 2020

MO'TUL jamoasi

2019 – yilda Alisher Navoiy nomidagi O'zbek tili va adabiyoti universiteti iqtidorli talabalari orasidan saralangan va shakllantirilgan MO'TUL (mening o'zbek tilim uchun loyiham) jamoasi o'zbek tilini xorijiy til sifatida o'qitishga doir dastur va darsliklarni yaratish, takomillashtirish va boyitish maqsadida tuzilgan. 12 nafar iqtidorli talabadan iborat MO'TUL jamoasiga o'qituvchi Gulruxsor Ergasheva yetakchilik va rahbarlik qilmoqda.

Hozirda talabalar kichik guruhlarga bo'linib Gulruxsor Ergasheva bilan birgalikda o'zbek tilini xorijiy til sifatida o'qitishning turli aspektlari ustida ilmiy-ijodiy faoliyat olib borishga mas'ul etib tayinlangan. Quyida siz MO'TUL jamoasi bilan tanishishingiz mumkin.

Zunnuna Hamidxonova , Dilmurod Eshonqulov

O'zbek tilida lingvomadaniy birliklarni o'qitish metodikasini takomillashtirish, lingvomadaniy birliklar fondini shakllantirish va til darajalariga ko'ra taqsimlash uchun mas'ul.

Gulruxsor Ergasheva

Jamoa yetakchisi va rahbari

Barcha jarayonlarni nazorat qilish, tahrirlash, loyihalash, ilmiy va ijodiy yo'l-yo'riq ko'rsatish uchun mas'ul.

Lobar Yo'ldosheva, Diana Agabekova

O'zbek tilida yozish kompetensiyani shakllantiruvchi topshiriqlar tuzish, xorijliklarning o'zbek tilidagi yozish ko'nikmasini baholash tizimini takomillashtirish uchun mas'ul

Muhammadaziz Omonov, Gavhar Xusanova

O'zbek tilining universal grammatikasini ishlab chiqish, o'zbek tili grammatikasini til bilish darajalariga ko'ra shakllantirish, soddalashtirish va taqsimlash uchun mas'ul.

Sunnat Xasanov, Maftuna Ergasheva,

O'zbek tilida nutqiy kompetensiyani shakllantiruvchi topshiriqlar, til bilish darajalariga mos strukturalarni tuzish, xorijliklarning o'zbek tilidagi nutqiy ko'nikmasini baholash tizimini takomillashtirish uchun mas'ul.

Habibiddin Luqmonov, Ra'no Xalimova

O'zbek tilida tinglab tushunish kompetensiyani shakllantiruvchi topshiriqlar tuzish, audiolar yaratish, xorijliklarning o'zbek tilidagi tinglab tushunish ko'nikmasini baholash tizimini takomillashtirish uchun mas'ul.

Dilnoza G'afurova, Doston Isrofilov

O'zbek tilida o'qib tushunish kompetensiyani shakllantiruvchi materiallar va lug'atga oid qismlarni, yaratish, takomillashtirish va boyitish uchun mas'ul.

MAVZU	A Darsni boshlaymiz	B O'rganamiz	D Lug'atimizni boyitamiz	E Muhim qoida	F Suhbatlashaylik
Alifbe	Harflar		Foydali iboralar	Olmoshlar: men, sen, u, biz, siz, ular	
1 Assalomu alaykum	Tanishuv	Yaxshimisiz?	Davlatlarning nomlari	Egalik qo'shimchalari. Qayerdansiz? Qayerliksiz?	Ismingiz nima? Qayerdansiz?
2 Raqamlar	Sanaymiz (1-20)	Raqamlar: 20-30, o'nliklar...	Narsa nomlari	-ta, -inchi	Sening yoshing nechida?
3 Kim? Nima? Qayer?	Kim, Nima, Qayer	Buyuklar	Kasblar	u, bu, -lar	Bu kim? Bu nima? Bu qayer?
4 Soat necha bo'ldi?	Vaqt birliklari	Parvoz jadvali	Paytni ifodalaydigan so'zlar: bugun, kecha...	Qachon?, Qancha?, -man, -san, -miz, -siz	Kun tartibi
5 Mamlakatlar va millatlar	Mamlakat, shahar va millat	Joy nomlari	...da joylashgan Shimol, Janub, Sharq, G'arb	Bu yerda...bor U yerda...bor Shu yerda...bor Bu yerda...yo'q U yerda...yo'q Shu yerda...yo'q	Manzil so'rash
6 Men yoqtirgan	Necha pul? Qancha?	Kiyim-kechak	Ranglar	Sifat+Ot Ot+Sifat So'z birikmasi va gap	...ni yoqtiraman ...ni yoqtirmayman
7 Ta'mi mazali	Meva va sabzavotlar	Milliy taomlar	Hisob so'zlar	Sifat darajalari	Buyurtma berish
8 Ona tabiat	Hayvonlar	yil, fasl, oy, hafta	Ta'qiq va buyruq belgilari	Buyruq mayli	Imtihon qoidalari
9 Transport	Transportlar	Mashinalar haqida. ...da boshlayman. ...da tugataman.	Yo'nalish nomlari	Shaxs-son	Chipta sotib olish

24. To‘g‘ri javoblarni yozing.

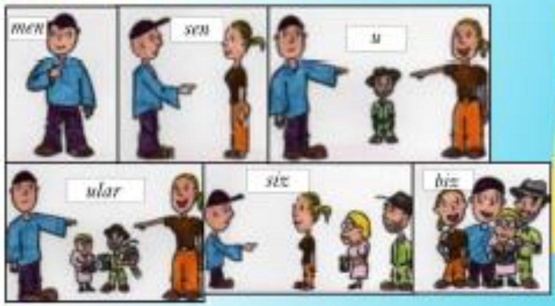

1) men
2)______
3)______
4)______
5)______
6)______

25. Tinglang va to‘ldiring.

1. Men va sen = men bilan sen
2. Ali va Aziz = Ali bilan Aziz
3. Lola________________
4. ____________________

Unutmang.

1. Men va Ali = biz

2. Sen va Lola = siz

3. U va bolalar = ular

26. Gaplarni soddalashtiring.

1. Men va Said o‘ynadik.

a) biz o‘ynadik.

2. Nigora va Aziz o‘ynadilar.

b) __________________

3. Men va Umid o‘ynadik.

d) __________________

4. Sen va Lola o‘ynadingiz.

Jonli talaffuz

men = man

sen = san

sen = siz

A Boshlaymiz

A1. O'qing va tinglang.

A: Assalomu alaykum. (rasmiy)

B: Vaalaykum assalom.

A: Salom. (do'stlar)

B: Salom.

A2. Tinglang va belgilang.

1) Mening ismim Guli

2) Mening ismim ______

3) Mening ismim ______

4) Mening ismim ______

5) Mening ismim ______. Sizniki-chi?

6) Mening ismim ______

A3. Suhbatlarga mos rasmlarni belgilang. (A, B, D.)

1
A: Assalomu alaykum.
B: Vaalaykum assalom.
A: O'zbekistonga xush kelibsiz!
B: Rahmat!
Javob: ☐

2
A: Salom Lola. Yaxshimisiz?
A: Salom Ali. Rahmat, yaxshi.
Javob: ☐

3
A: Assalomu alaykum, ustoz!
B: Vaalaykum assalom, bolalar.
Javob: ☐

A

B

D

B O'rganamiz

YAXSHIMISIZ?

B1. Suhbatni o'qing va takrorlang.

A: Assalomu alaykum
B: Vaalaykum assalom
A: Yaxshimisiz?

B: Yaxshi, rahmat 😃
B: Zo'r, rahmat 😉
B: Yomon. 😞

B2. Suhbatni to'ldiring.

?	+
A:Assalomu alaykum	B: __________
A: __________	B: Rahmat, yaxshi

B3. Rasmlarga qarang va suhbat tuzing.

Ali: Assalomu alaykum
Guli: __________
Ali:__________
Guli__________

Umid: __________
Aziz:__________
Umid:__________
Aziz:__________

B4. Tinglang va tartib bilan joylashtiring.

A) Mening ismim Aziz
H) Vaalaykum assalom
D) Men ham
G) Tanishganimdan xursandman
B) Assalomu alaykum
I) Mening ismim Anvar. Sizniki-chi?

1) B ✓
2) ☐
3) ☐
4) ☐
5) ☐
6) ☐
7) ☐

E Muhim qoida

E1. Gaplarni to'ldiring.

Men+ning ism-im __________

Sen+ning ism-ing __________

Siz+ning ism-ingiz _________

MUHIM QOIDA!

Men+ning ism-im_______

Sen+ning ism-ing______

Siz+ning ism-ingiz_______

Siz qayerdansiz? = Siz qayerliksiz?

Men Toshkentdanman = Men toshkentlikman.

E2. Gaplarni to'ldiring.

A: Siz qayerdansiz?

B: Men Buxorodanman.

A: Siz qayerliksiz?

B: Men toshkentlikman.

A: Siz ____________?

B: Men Londondanman.

A: Siz ________?

B: Men o'zbekistonlikman.

E3. Mustahkamlang. "*men, sen*" dan foydalaning.

....Dehlidanman, ... Buxorodansan,

sen Toshkentdan...., men Seuldan,

.... Parijdanman, ... Londondansan.

Men		**-man?**
Sen		**-san?**
U	**qayer*dan(-lik)***	**-?**
Biz		**-miz?**
Siz		**-siz?**
Ular		**(-lar)?**

E4. Mustahkamlang.

Sen qayerdansan?	**Siz qayerdan.....?**
..... qayerdan?	**Ular qayerdan.....?**
..... qayerlikmiz?	**Ali va Lola qayerdan.....?**
	Lola qayerdan.....?

F Suhbatlashaylik

F1. Juftlikda ishlang. Do'stingizdan so'rang.

1. Sizning ismingiz nima?
2. Siz qayerdansiz?

A: *Mening ismim Jasur.*

B: *Men Xivadanman.*

F2. Rasmlarga qarang va gaplarni to'ldiring.

F3. Juftlikda ishlang. Do'stingizdan so'rang.

1) siz qayerdansiz?

2) siz qayerliksiz?

Namuna:

1) men Toshkentdanman.

2) men londonlikman.

Ismingiz?	
Qayerdansiz?	

F4. Rasmlarga qarang. Ular qayerdan?

Jonli talaffuz

Sen qayerdansan? = Qayerdansan?

Siz qayerdansiz = Qayerdansiz?

A Boshlaymiz

A1. Tinglang va to'ldiring.

A: Hozir soat nechi bo'ldi?

B: Hozir soat 8 dan 20 daqiqa o'tdi.

A5. Juftlikda ishlang. Do'stingizdan hozir soat nechi bo'lganini so'rang.

Namuna:

A: Hozir soat nechi bo'ldi?

B: Hozir soat …. dan …… o'tdi.

Hozir soat 8 dan 30 daqiqa o'tdi = hozir soat 8 yarim.

Hozir soat 8 dan 50 daqiqa o'tdi = hozir soat 10 ta kam 9 bo'ldi.

A2. Soatlarga qarang va vaqtlarni ayting.

A3. Tinglang, soatlarni yozing.

7:05 *soat yettidan besh daqiqa*

14:43 ____________________

8:27 ____________________

22:35 ____________________

A4. Tinglang va belgilang.

D Lug'atimizni boyitamiz.

D1. Quyidagi belgilar nomini rasmdagi ko'rinishi bilan moslashtiring.

1) to'xtang ☐
2) chekmang ☐
3) telefon ishlatmang ☐
4) rasmga tushirmang ☐

5) ichmang ☐
6) shovqin solmang ☐
7) chaynamang ☐
8) bilib oling ☐

D2. Tinglang va takrorlang.

D3. Tushirib qoldirilgan so'zlarning mosini qo'ying va ko'chiring. Qoidalarni unutmang!

Salom, talabalar! Imtihonning qoidalarini bilib oling.

Imtihonda telefon ________, ko'chirmang, imtihonda ________ va ____________. Savollarga aniq javob yozing, bir-biringizdan so'ramang. Sinf xonasida ovqat yemang va saqich ___________.

D4. Quyidagi fe'llarni rasmdagi ko'rinishi bilan moslashtiring.

1) yozmoq ☐	5) to'lamoq ☐	9) qidirmoq ☐	13) kelmoq ☐
2) chizmoq ☐	6) ko'rmoq ☐	10) to'xtamoq ☐	14) turmoq ☐
3) olmoq ☐	7) o'ynamoq ☐	11) yurmoq ☐	15) o'tirmoq ☐
4) bermoq ☐	8) tozalamoq ☐	12) so'ramoq ☐	16) o'qimoq ☐

D5. Tinglang, tekshiring va takrorlang.

D6. So'zlarni o'z o'rniga qo'yib, gap tuzing.

Namuna: mashqni/yozing/daftaringizga

Mashqni daftaringizga yozing.

1. juda/yerning/bu/chiroyli/tabiati/ /chizing/uni/siz/rasmini
2. tez-tez/xonani tozalang
3. javob bering/o'qing/ /savollarini/va/imtihon
4. o'quvchilar/o'z/keling/bajaring/ /darsga/topshiriqlarni/vaqtida
5. kassadan/narxini/konsert/ so'rang/chiptalarning.
6. yurmang/bilan/bog'da/hayvonlar
7. bilan/hayvonlar/o'ynamang/ yovvoyi